

Tin Matić i partneri d.o.o.

ODVJETNIČKO DRUŠTVO | LAW FIRM

ODVJETNICI | ATTORNEYS-AT-LAW:

dr.sc. Tin Matić, LL.D

Marija Krizmanić

specijalisti trgovačkog i međunarodnog trgovačkog prava

Business Law Specialists

Vlaška 95, 10 000 Zagreb HRVATSKA CROATIA
tin.matic@zg.t-com.hr | matic.law@zg.t-com.hr
tel. + 385 (0)1 617 0791 | fax. + 385 (0)1 617 0792
IBAN HR80 2500 0091 1014 0636 3
kod Addiko bank d.d. u Zagrebu
OIB/PIN 08908355669
EU tax no. HR08908355669

**Trgovačko društvo
Astor gradnja d.o.o. u stečaju
Hrvatskih žrtava 23
21218 Seget Donji**

n/r stečajni upravitelj g. Štefan Rola, mag. oec.

U Zagrebu, 13.03.2020.

Predmet: Pravno mišljenje o mogućnosti naplate tražbina stečajnog dužnika temeljem članka 172 Stečajnog zakona te od zastupnika po zakonu dužnika do nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka

Poštovani,

Vezano uz Vaše traženje za izradu pravnog mišljenja od 3.3.2020. koje bi s određenom vjerojatnošću ukazalo na mogućnost podnošenja tužbe protiv zastupnika po zakonu stečajnog dužnika do nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka radi naknade štete koja je prouzročena dužniku, a time i vjerovnicima stečajnog dužnika, uslijed cesija koje su vršene u vrijeme blokade računa stečajnog dužnika, odnosno ispitati mogućnost podnošenja tužbi za skupnu štetu sukladno odredbi članka 172. Stečajnog zakona mogu Vas izvijestiti kako slijedi:

Napominjem da je ovo mišljenje zasnovano isključivo na dostavljenoj dokumentaciji te pravno i činjenično prikazanoj situaciji. Temeljem ovog mišljenja nije moguće jamčiti za uspjeh u parnici koja bi se na njemu mogla potencijalno zasnivati. Svako oslanjanje na sadržaj ovog mišljenja po bilo kojoj osobi u bilo koju svrhu ta osoba to čini isključivo na svoj rizik.

I

Stečajni zakon („Narodne novine“, broj 71/15 i 104/17) regulira skupnu štetu u čl. 172. koji glasi:

Skupna šteta

Članak 172.

(1) Zahtjeve stečajnih vjerovnika za naknadu štete koju su zajednički pretrpjeli zbog smanjenja imovine koja ulazi u stečajnu masu prije ili nakon otvaranja stečajnoga postupka (skupna šteta) može, za vrijeme trajanja stečajnoga postupka, ostvarivati samo stečajni upravitelj. Ako su zahtjevi za naknadu štete upravljeni protiv stečajnoga upravitelja, može ih ostvarivati samo novoimenovani stečajni upravitelj.

(2) Ako je na zahtjev stečajnoga upravitelja ili jednog ili više stečajnih vjerovnika skupština vjerovnika odbila dati odobrenje za pokretanje parnice, odnosno nastavak već pokrenute parnice radi naknade štete, parnicu su ovlašteni pokrenuti, odnosno nastaviti već pokrenutu parnicu stečajni vjerovnici u svoje ime i za svoj račun u roku od osam dana od donošenja odluke skupštine vjerovnika.

(3) U slučaju iz stavka 2. ovoga članka tuženik se ne može protiviti stupanju stečajnih vjerovnika u parnicu.

(4) Ako stečajni vjerovnici ne pokrenu parnicu, odnosno ne predlože nastavak već pokrenute parnice u roku iz stavka 2. ovoga članka, smatrat će se da su odustali od prava na njezino vođenje.

(5) Ako stečajni vjerovnici uspiju u parnici na način da se njihove utvrđene tražbine i troškovi parničnoga postupka mogu namiriti u punom iznosu, dužni su preostali višak prenijeti u stečajnu masu.

Sukladno čl. 80 Zakona obveznim odnosima (Narodne novine br. 35/2005, 41/08, 125/11, 29/18) vjerovnik može ugovorom sklopljenim s trećim prenijeti na ovoga svoju tražbinu, osim one čiji je prijenos zabranjen zakonom ili koja je strogo osobne naravi, ili koja se po svojoj naravi protivi prenošenju na drugoga. Ugovor o ustupanju nema učinak prema dužniku ako su on i vjerovnik ugovorili da ovaj neće moći prenijeti tražbinu na drugoga ili da je neće moći prenijeti bez dužnikova pristanka.

U konkretnom slučaju ne radi se o tražbina koje se ne bi mogle prenijeti na drugu osobu jer se ne radi o tražbinama:

- čiji je prijenos zabranjen zakonom jer je ta tražbina izvan prometa
- koje je vezano uz osobu vjerovnika, gdje se radi o strogo osobnim pravima vjerovnika
- koje se po svojoj prirodi protivi prenošenju na drugog (npr. novčana naknada nematerijalne štete).

Sve ostale tražbine, pa stoga i predmetne tražbine, se mogu prenositi cesijom, odnosno u konkretnom slučaju cesija tražbine je dopuštena.

-

Međutim, u slučaju „blokade računa“ postoji zabrana obračunskog plaćanja za pravni subjekt koji je u blokadi (društvo). Zabrana predviđena Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima (Narodne novine br. 68/18 i 02/20) je zabrana obračunskog plaćanja. Pod obračunskim plaćanjem podrazumijeva se namirenje međusobnih novčanih obveza i potraživanja između sudionika obračunskog plaćanja bez upotrebe novčanih sredstava (članak 14. – 16.¹). Primjeri provedbe obračunskog plaćanja su kompenzacija, cesija, asignacija, preuzimanje duga te drugi oblici namirenja međusobnih novčanih obveza i potraživanja.

Ukoliko poslovni subjekt izvrši neku od gore navedenih radnji čini prekršaj za koji je propisana novčana kazna u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna (za poslovni subjekt) i novčana kazna u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna (za odgovornu osobu u poslovnom subjektu) – čl. 30. navedenog zakona².

U konkretnoj situaciji, koliko je poznato, niti pravna osoba, a niti odgovorna osoba u pravnoj osobit nisu osuđeni za prekršaj, pa stoga treba smatrati da prekršaja zapravo nema. No, iz navedenog zakona jasno proizlazi da je ugovor o cesiji koji je sklopljen suprotno navedenoj zabrani valjan, no moguće je prekršajno sankcionirati odgovorne osobe za njegov nastanak, a to su pravna osoba koja je u blokadi i odgovorna osoba u pravnoj osobi.

¹ *Obračunsko plaćanje*

Članak 14.

(1) Obračunsko plaćanje je namira međusobnih novčanih obveza i potraživanja između sudionika obračunskog plaćanja bez uporabe novčanih sredstava, a provodi se kompenzacijom, cesijom, asignacijom, preuzimanjem duga te drugim oblicima namire međusobnih novčanih obveza i potraživanja.

(2) Ovršenik – poslovni subjekt ne smije obavljati obračunsko plaćanje ako u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa, odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima.

Plaćanje gotovim novcem

Članak 15.

Ovršenik – poslovni subjekt ne smije svoje obveze plaćati gotovim novcem ako u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa, odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima, a gotov novac koji je primio obavljajući registriranu djelatnost dužan je položiti na račun u banci.

Plaćanje preko institucije za platni promet

Članak 16.

(1) Ovršenik – poslovni subjekt ne smije plaćati preko institucije za platni promet ako u Jedinostvenom registru računa ima oznaku blokade računa, odnosno zabranu raspolaganja oročenim novčanim sredstvima.

(2) Institucija za platni promet iz stavka 1. ovoga članka jest pravna osoba koja na temelju zakona koji uređuje platni promet može pružati usluge platnog prometa u Republici Hrvatskoj.

² *Prekršaji ovršenika – poslovnog subjekta*

Članak 30.

(1) Novčanom kaznom u iznosu od 50.000,00 do 500.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj ovršenik – poslovni subjekt:

1) ako obavi obračunsko plaćanje u uvjetima blokade računa,

2) ako u uvjetima blokade računa obveze plati gotovim novcem ili ako gotov novac koji je primio obavljajući registriranu djelatnost ne položi na račun u banci,

3) ako u uvjetima blokade računa plati preko institucije za platni promet.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000,00 do 50.000,00 kuna odgovorna osoba u poslovnom subjektu.

Što se tiče odgovornosti treće osobe ili poduzetnika koji je zaključio ugovor o obračunskom plaćanju s poduzetnikom koji je u blokadi, za njega nije predviđena nikakva prekršajna sankcija, niti je on dužan provjeravati ima li druga strana blokiran račun. Isto tako nije predviđena ništavost takvog «zabranjenog» ugovora o obračunskom plaćanju i na prvi pogled čini se da je jedino takav ugovor problematičan za poduzetnika u blokadi.

Međutim druga je stvar kada poduzetnik koji zna za postojeću blokadu računa svog dužnika svejedno s njim sklopi “zabranjeni” ugovor o obračunskom plaćanju s namjerom da svoja potraživanja naplati prije nego to uspiju drugi dužnikovi vjerovnici, a koji bi se prema redoslijedu naplate s blokiranog računa inače morali namiriti prije. U tom slučaju i taj poduzetnik bi se pod određenim okolnostima mogao izložiti kaznenoj odgovornosti i to osobito za poticanje ili pomaganje kod počinjenja kaznenog djela Pogodovanja vjerovnika iz čl. 250 KZ-a.³ No, o svemu ovome zapravo je teško u konkretnom slučaju i govoriti s obzirom da nije izvršeno (uspješno) utuženje radi pobijanja pravnih radnji dužnika koji zapravo ima sličnu pravnu osnovu.

Dakle, gledano iz perspektive navedenih pravnih propisa, može se zaključiti da su ugovori o cesiji valjano zaključeni, iako su zaključeni protivno zabrani predviđenoj Zakonom o provedbi ovrhe na novčanim sredstvima. Iste radnje nisu pobijane temeljem propisa o pobijanju pravnih radnji dužnika tako da iste u odnosu na sve osobe koje su u njima sudjelovale ostaju na pravnoj snazi i valjane. Ugovori prema trećima su valjani nedvojbeno, a kako nisu pobijani valjani su i prema stečajnom dužniku.

Intencija vjerovnika u ovom predmetu jer zapravo da se bez pokretanja postupaka za pobijanje pravnih radnji dužnika za istu radnju pokrene postupak protiv uprave društva prednika stečajnog dužnika radi naknade štete koje bi pretrpjeli stečajni vjerovnici upravo zbog sklapanja nedopuštenog ugovora, ali koji nije pobijan. Dakle, intencija bi bila da se utvrdi građanskopravna odgovornost uprave uz prihvaćanje činjenice da su radnje koja je ta uprava poduzela zapravo prihvaćene i valjane zbog nepoduzimanja pravnih aktivnih radnji u odnosu na njih.

Međutim, mora se reći da pojam štete iz čl. 172. i štete koju bi uprava nanijela društvu svojim radom iz čl. 252 ZTD- nisu identični. Naime, gledano iz perspektive društva u vrijeme kada su ugovori sklopljeni društvo njihovim sklapanjem nije pretrpjelo nikakvu štetu jer je njima samo podmirilo svoju postojeću obvezu, dakle ono što je plaćeno nikako nije imovina društva. Šteta je dakle mogla nastati samo nakon otvaranja stečajnog postupka, ali samo kroz remećenje prava na namirenje stečajnih vjerovnika. Dakle, štete za društvo nema u periodu do otvaranja stečajnog postupka, ona može nastati samo nakon toga i to za vjerovnike društva. Za primjenu članka 172. Stečajnog zakona trebalo bi smatrati da šteta kao takva mora postojati kako u času poduzimanja radnje tako i nakon nastupanja pravnih posljedica otvaranja stečajnog postupka. Naime, u suprotnom slučaju odredba članka 172. predstavlja bi

3

[Pogodovanje vjerovnika](#)

[Članak 250.](#)

(1)Tko znajući da je on ili osoba koju zastupa postala nesposobna za plaćanje, ispuni ili osigura tražbinu vjerovnika koji nema pravo na ispunjenje ili osiguranje na takav način ili u to vrijeme, kaznit će se kaznom zatvora do tri godine.

(2)Ako su ostali vjerovnici namireni prije donošenja presude, počinitelj se može osloboditi kazne.

samo posredan način za ostvarenje tražbina koje nisu ostvarene temeljem prava na pobijanje pravnih radnji u stečaju, i to praktično bez ikakvih uvjeta. Ukratko, moglo bi se osnovano smatrati da štetna radnja mora imati kvalifikaciju štetnosti u svako doba, dakle i u času svojeg poduzimanja.

Usporedbe radi radnje za pobijanje raspoložbi stečajnog dužnika temeljem odredi Stečajnog zakona odnosno pobijanja ugovora o cesiji bile bi regulirane kako slijedi:

Pravne radnje stečajnoga dužnika, uključivši i ugovore o cesiji, ovlašten je pobijati stečajni upravitelj u ime stečajnoga dužnika na temelju odobrenja suda. Tužba iz stavka 1. ovoga članka podnosi se protiv osobe prema kojoj je pobijana radnja poduzeta. Stečajni upravitelj može podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji u roku od godinu i pol dana od otvaranja stečajnoga postupka. Stečajni postupak otvoren je rješenjem br. St-849/2017 od 12.3.20018., a što znači da je rok za pobijanje pravnih radnji sukladno Stečajnom zakonu 12.9.2019.

Relevantni eventualno primjenjivi članci Stečajnog zakona u odnosu na pobijanje su slijedeći:

POBIJANJE PRAVNIH RADNJI STEČAJNOGA DUŽNIKA

Opća odredba

Članak 198.

(1) Pravne radnje poduzete prije otvaranja stečajnoga postupka kojima se remeti pravo na ujednačeno namirenje stečajnih vjerovnika (oštećenje vjerovnika), odnosno kojima se pojedini stečajni vjerovnici stavljaju u povoljniji položaj (pogodovanje vjerovnika), stečajni upravitelj u ime stečajnoga dužnika i stečajni vjerovnici mogu pobijati u skladu s odredbama ovoga Zakona.

(2) S pravnom radnjom izjednačeno je i propuštanje zbog kojega je stečajni dužnik izgubio kakvo pravo ili kojim su protiv njega imovinskopravni zahtjevi bili zasnovani, održani ili osigurani.

Kongruentno namirenje

Članak 199.

(1) Pravna radnja, poduzeta u posljednja tri mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka, kojom se jednom stečajnom vjerovniku daje ili omogućava osiguranje ili namirenje na način i u vrijeme u skladu sa sadržajem njegova prava (kongruentno namirenje), može se pobijati ako je u vrijeme kad je poduzeta dužnik bio nesposoban za plaćanje i ako je vjerovnik u to vrijeme znao za tu nesposobnost.

(2) Pobojna je i pravna radnja kojom se jednom stečajnom vjerovniku daje ili omogućava osiguranje ili namirenje u skladu sa sadržajem njegova prava, ako je poduzeta nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka i ako je vjerovnik u vrijeme njezina poduzimanja znao za nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka.

(3) Smatrat će se da je vjerovnik znao za nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka ako je znao ili je morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da postoji nesposobnost za plaćanje ili da je podnesen prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka.

(4) Za osobu koja je s dužnikom bila bliska u vrijeme poduzimanja radnje pretpostavlja se da je znala za nesposobnost za plaćanje ili prijedlog za otvaranje postupka.

Inkongruentno namirenje

Članak 200.

(1) Pravna radnja kojom se jednom stečajnom vjerovniku daje ili omogućava osiguranje ili namirenje, koje on nije imao pravo zahtijevati ili nije imao pravo zahtijevati na taj način ili u to vrijeme, može se pobijati:

- 1. ako je poduzeta u posljednjem mjesecu prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka ili nakon toga ili*
- 2. ako je poduzeta tijekom trećega ili drugoga mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka, a dužnik je u to vrijeme bio nesposoban za plaćanje ili*
- 3. ako je radnja poduzeta tijekom trećega ili drugoga mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka, a vjerovnik je u vrijeme njezina poduzimanja znao da se njome oštećuju stečajni vjerovnici.*

(2) Smatrat će se da je vjerovnik znao da se radnjom oštećuju vjerovnici ako je znao ili je morao znati za okolnosti na temelju kojih se nužno moralo zaključiti da se njome vjerovnici oštećuju. Za osobu koja je s dužnikom bila bliska u vrijeme poduzimanja radnje pretpostavlja se da je znala za oštećenje stečajnih vjerovnika.

Pravne radnje kojima se vjerovnici izravno oštećuju

Članak 201.

(1) Pravni posao dužnika kojim se stečajni vjerovnici izravno oštećuju može se pobijati:

- 1. ako je poduzet tijekom posljednja tri mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka, ako je u vrijeme njegova poduzimanja dužnik bio nesposoban za plaćanje i ako je druga strana u to vrijeme znala za tu nesposobnost ili*
- 2. ako je poduzet nakon podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka, a druga je strana u vrijeme pravnoga posla znala ili morala znati za nesposobnost za plaćanje ili za prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka.*

(2) S pravnim poslom kojim se stečajni vjerovnici izravno oštećuju izjednačena je pravna radnja dužnika kojom dužnik gubi neko od svojih prava ili zbog koje pravo više ne može ostvarivati, ili radnja na temelju koje se protiv dužnika može održati na snazi ili ostvariti neki imovinsko-pravni zahtjev.

(3) U slučajevima iz stavaka 1. i 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuju odredbe članka 199. stavaka 3. i 4. ovoga Zakona.

Namjerno oštećenje

Članak 202.

(1) Pravna radnja koju je dužnik poduzeo u posljednjih deset godina prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka ili nakon toga s namjerom da ošteti svoje vjerovnike može se pobijati ako je druga strana u vrijeme poduzimanja radnje znala za namjeru dužnika. Znanje za namjeru pretpostavlja se ako je druga strana znala da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici.

(2) Smatrat će se da je vjerovnik znao da dužniku prijeti nesposobnost za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici ako je znao ili je morao znati za okolnosti iz kojih se nužno moralo zaključiti da je dužnik nesposoban za plaćanje i da se radnjom oštećuju vjerovnici.

(3) Naplatni ugovor sklopljen između dužnika i njemu bliske osobe može se pobijati ako se

stečajni vjerovnici njime izravno oštećuju. Taj se ugovor ne može pobijati ako je sklopljen ranije od dvije godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka ili ako druga strana dokaže da joj u vrijeme sklapanja ugovora nije bila poznata niti joj je morala biti poznata namjera dužnika da ošteti vjerovnike.

Pravne radnje bez naknade ili uz neznatnu naknadu

Članak 203.

(1) Pravna radnja dužnika bez naknade ili uz neznatnu naknadu može se pobijati, osim ako je poduzeta četiri godine prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka.

(2) Ako se radi o uobičajenom prigodnom daru neznatne vrijednosti, radnja se ne može pobijati.

Bliske osobe

Članak 207.

(1) Bliskim osobama dužnika pojedinca u smislu ovoga Zakona smatraju se:

1. bračni ili izvanbračni drug dužnika ili životni partner, i ako je brak ili životno partnerstvo sklopljeno tek nakon pravne radnje ili ako je prestalo u posljednjoj godini prije poduzimanja radnje, odnosno ako je izvanbračna zajednica nastala nakon pravne radnje ili je prestala u posljednjoj godini prije poduzimanja radnje

2. srodnici dužnika ili osoba iz točke 1. ovoga stavka u ravnoj liniji te braća i sestre, odnosno polubraća i polusestre dužnika ili bračnoga druga iz točke 1. ovoga stavka, kao i bračni ili izvanbračni drugovi te životni partneri tih osoba

3. osobe koje žive u kućanstvu s dužnikom ili su u posljednjoj godini koja je prethodila radnji živjele u kućanstvu s dužnikom.

(2) Bliskim osobama dužnika pravne osobe u smislu ovoga Zakona smatraju se:

1. članovi upravnih i nadzornih tijela, osobno odgovorni članovi dužnika i osobe koje u kapitalu dužnika sudjeluju s više od jedne četvrtine

2. osoba ili društvo koji zbog svoje položajno-pravne ili radno-ugovorne veze s dužnikom imaju mogućnost biti upoznati s gospodarskim položajem dužnika

3. osoba koja stoji u osobnoj vezi opisanoj u stavku 1. ovoga članka s jednom od osoba navedenom pod točkom 1. ili 2. ovoga stavka, osim ako su osobe naznačene pod točkom 1. ili 2. ovoga stavka zakonom obvezane na čuvanje tajne o poslovima dužnika.

Računanje rokova prije podnošenja prijedloga za otvaranje stečajnoga postupka

Članak 208.

(1) Rokovi određeni u odredbama članaka 199. – 207. ovoga Zakona računaju se od početka dana u mjesecu koji brojem odgovara danu na koji je prijedlog za otvaranje stečajnoga postupka zaprimljen u sudu. Ako taj dan s tim brojem ne postoji, rok se računa od početka sljedećega dana.

(2) Ako je podneseno više prijedloga za otvaranje postupka, mjerodavan je prvi dopušteni i obrazloženi prijedlog, pa i ako je postupak otvoren na temelju nekoga kasnijeg prijedloga.

(3) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka, ako je prije otvaranja stečajnoga postupka već vođen predstečajni postupak, rokovi se računaju od početka dana u mjesecu koji brojem odgovara danu kada je podnesen prijedlog za otvaranje predstečajnoga postupka.

Vrijeme poduzimanja pravne radnje

Članak 209.

- (1) Smatra se da je pravna radnja poduzeta u vrijeme nastupanja njezinih pravnih učinaka.*
- (2) Ako je za pravovaljanost nekoga pravnog posla potreban upis u javnu knjigu, upisnik ili očevidnik, smatrat će se da je pravni posao poduzet onda kad su bile ispunjene ostale pretpostavke za njegovu valjanost, kad izjava volje o upisu postane obvezujuća za dužnika i kad druga strana podnese zahtjev za upis pravne promjene.*
- (3) Odredba stavka 2. ovoga članka na odgovarajući se način primjenjuje na zahtjev za upis predbilježbe radi osiguranja prava na pravnu promjenu.*
- (4) Ako je pravna radnja s uvjetom ili rokom, mjerodavno je vrijeme njezina poduzimanja, a ne vrijeme nastupanja uvjeta ili isteka roka.*

Pravna sredstva i pravne posljedice pobijanja

Članak 212.

- (1) Pravne radnje stečajnoga dužnika ovlašten je pobijati stečajni upravitelj u ime stečajnoga dužnika na temelju odobrenja suda.*
- (2) Tužba iz stavka 1. ovoga članka podnosi se protiv osobe prema kojoj je pobijana radnja poduzeta.*
- (3) Stečajni upravitelj može podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji u roku od godinu i pol dana od otvaranja stečajnoga postupka.*
- (4) Svaki stečajni vjerovnik ima pravo podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji za svoj račun i na svoj rizik troškova ako:*
 - stečajni upravitelj ne podnese tužbu radi pobijanja pravnih radnji u roku iz stavka 3. ovoga članka – u roku od tri mjeseca od isteka roka iz stavka 3. ovoga članka*
 - stečajni upravitelj povuče tužbu radi pobijanja pravnih radnji – u roku od tri mjeseca od objave pravomoćnog rješenja kojim je utvrđeno povlačenje tužbe na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova*
 - je prethodno zatražio očitovanje stečajnog upravitelja i ako se stečajni upravitelj očitovao da neće podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji – u roku od tri mjeseca od objave očitovanja stečajnog upravitelja da neće podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova*
 - je prethodno zatražio očitovanje stečajnog upravitelja i ako se stečajni upravitelj nije u roku od tri mjeseca očitovao hoće li podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji – u roku od tri mjeseca od objave poziva stečajnom upravitelju da se očituje hoće li podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji.*
- (5) Stečajni upravitelj dužan je bez odgode dostaviti sudu radi objave na mrežnoj stranici e-Oglasna ploča sudova pravomoćno rješenje kojim je utvrđeno povlačenje tužbe iz stavka 4. podstavka 2. ovoga članka, očitovanje da neće podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji iz stavka 4. podstavka 3. ovoga članka i poziv stečajnog vjerovnika da se očituje hoće li podnijeti tužbu radi pobijanja pravnih radnji iz stavka 4. podstavka 4. ovoga članka.*
- (6) Stečajni vjerovnici koji su podnijeli tužbu radi pobijanja pravnih radnji imaju položaj jedinstvenih suparničara.*
- (7) Ako se zahtjev za pobijanje pravne radnje prihvati, pobijena pravna radnja je bez učinka prema stečajnoj masi i protivna strana dužna je vratiti u stečajnu masu sve imovinske koristi stečene na osnovi pobijene radnje, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno. Prijedlog za ovrhu na temelju presude kojom se prihvaća zahtjev za pobijanje pravne radnje može podnijeti stečajni upravitelj u ime i za račun stečajnog dužnika odnosno stečajne mase te stečajni vjerovnik u svoje ime a za korist stečajnog dužnika odnosno stečajne mase.*

(8) Primatelj činidbe bez naknade ili uz neznatnu naknadu mora vratiti ono što je primio samo ako je time obogaćen, osim ako je znao ili je morao znati da se takvom činidbom oštećuje vjerovnike.

(9) Pravomoćna presuda donesena u parnici za pobijanje pravnih radnji djeluje prema stečajnom dužniku, odnosno stečajnoj masi te svim stečajnim vjerovnicima, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(10) Ako sud u parnici iz stavka 4. ovoga članka prihvati zahtjev za pobijanje pravne radnje, protivna strana dužna je sve imovinske koristi stečene na osnovi pobijene radnje vratiti u stečajnu masu. Nakon vraćanja novčane koristi stečene na osnovi pobijene radnje u stečajnu masu, tužitelji stečajni vjerovnici imaju pravo prvenstvenog namirenja iz koristi vraćene u stečajnu masu razmjerno visini njihove utvrđene tražbine.

(11) Pravne radnje dužnika mogu se pobijati i isticanjem prigovora u parnici bez vremenskoga ograničenja.

Eventualno pobijanje moguće bi bilo poduzeti temeljem čl. 199. te čl. 201. Stečajnog zakona. Posebno treba voditi o odredi čl. 199. st. 4. Naravno, u toku postupka bilo bi nužno dokazati postojanje općih uvjeta iz čl. 198., a to je remećenje prava na ujednačeno namirenje stečajnih vjerovnika odnosno kojim se pojedini vjerovnici stavljaju u povoljniji položaj, a što je prvenstveno pitanje provođenja računovodstvenog vještačenja kojim bi se ta činjenica morala utvrditi. Navedeno bi, dakle, barem s činjenične strane moralo biti predmetnom računovodstveno knjigovodstvenog vještačenja te je izravno ovisno o broju drugih vjerovnika, njihovim nenamirenim tražbinama i njihovom namirenju ili nenamirenju. Nadalje, s obzirom na veći broj ugovora o cesiji trebalo bi točno utvrditi koje od njih udovoljavaju roku od 3 mjeseca prije podnošenja prijedloga za otvaranja stečajnog postupka.

Praktički sve isto bi važno i za pobijanje temeljem čl. 201. Stečajnog zakona time da bi bilo potrebno dokazati da je dužnik u vrijeme poduzimanja pobijanih radnji bio nesposoban za plaćanje.

Eventualna primjena čl. 202. (namjerno oštećenje) zahtijevala bi dokazivanje namjere oštećivanja i stoga se ne ukazuje vjerojatnom iako nikada ne može biti potpuno isključena. Naravno, u ovom slučaju upitna je mogućnost dokazivanja namjere oštećivanja vjerovnika stečajnog dužnika poduzimanjem takvih radnji od strane stečajnog dužnika.

Nužno je podsjetiti da je teret dokazivanja relevantnih činjenica kao i činjenice oštećenja vjerovnika pobijatelju, dakle tužitelju, pa ako sud na temelju izvedenih dokaza ne može sa sigurnošću utvrditi da postoje uvjeti za pobijanje i da postoji oštećenje ili pogodovanje vjerovnika, postupiti prema procesnim pravilima o teretu dokazivanja.

Kada se razmotre svi ovi uvjeti za pobijanje pravnih radnji, na ovaj način vjerovnici bi zaobilazno, kroz odgovornost uprave pravnog prednika stečajnog dužnika htjeli ostvariti tražbine koje nisu ostvarili pobijanjem pravnih radnji i pod uvjetima koje propisuju prikazana pravila postupanja, ali od uprave, a ne od osoba koje su stekle imovinu smanjenjem imovine prednika stečajnog dužnika. Za zaključiti bi bilo da se radi o vjerojatno nedopuštenom pokušaju zaobilaženja odredbi o pobijanju pravnih radnji te

da bi odgovornost uprave zapravo postojala samo i u slučaju da je utvrđeno da je neka od predmetnih radnji i nedopuštena odnosno da je s pozitivnim učinkom pobijena sukladno navedenim propisima te u kojem iznosu. Naime, samo kroz tu pravnu osnovu i taj iznos moguće bi bilo utvrditi i osnovu i visinu odgovornosti uprave. Naime, nedopuštenost određene raspoložbe pravno je i prethodno pitanje eventualne odgovornosti uprave. S obzirom da je pravno moguće i dopustivo pobijanje pravnih radnji pod točno propisanim uvjetima i pravilima koja su naprijed prikazana, trebalo bi zapravo uzeti da sud u postupku koji bi bio pokrenut temeljem članka 172 Stečajnog zakona ne bi bio ovlašten odlučivati o tome kao o prethodnom pitanju samostalno i samo u odnosu na taj postupak već uzeti kao činjenicu da su te radnje valjane, a s obzirom da nisu pobijane i uspješno pobijene sukladno navedenim propisanim pravilima. U tom slučaju postupak pokrenut temeljem ovog članka vjerojatno ne bi imao izgleda za uspjeh, no nije isključeno da bi nadležni sud zauzeto drugačije stajalište.

Naravno, mogli bi se zaključiti i drugačije, a to je da se nesumnjivo radi o štetnoj radnji u smislu ove odredbe Stečajnog zakona bez da se uspostavlja odnos sa mogućnostima pobijanja radnji stečajnog dužnika kada bi trebalo dokazivati samo činjenice i odnose navedene u ovom članku.

II

Zakon o trgovačkim društvima u čl. 252. (Narodne novine br. 111/93, 34/99, 52/00 – Odluka USRH, 118/03, 107/07, 146/08, 137/09, 125/11 – Kazneni zakon, 152/11(pročišćeni tekst), 111/12, 68/13, 110/15, 40/19)) regulira naknadu štete prema članovima uprave. Navedena odredba glasi:

Dužna pozornost i odgovornost članova uprave

Članak 252.

(1) Članovi uprave moraju voditi poslove društva s pozornošću urednog i savjesnog gospodarstvenika i čuvati poslovnu tajnu društva. Član uprave ne postupa protivno obvezi o načinu vođenja poslova društva ako pri donošenju poduzetničke odluke smije na temelju primjerenih informacija razumno pretpostaviti da djeluje za dobrobit društva.

(2) Članovi uprave koji povrijede svoje obveze odgovaraju za štetu društvu kao solidarni dužnici. U slučaju spora članovi uprave moraju dokazati da su primijenili pozornost urednog i savjesnog gospodarstvenika.

(3) Članovi uprave naročito su odgovorni za štetu ako suprotno ovome Zakonu:

- 1. vrate dioničarima ono što su uložili u društvo,*
- 2. isplate dioničarima kamate ili dividendu,*
- 3. upišu, steknu, uzmu u zalog ili povuku vlastite dionice društva ili nekoga drugoga društva,*
- 4. izdaju dionice prije nego što se za njih u cjelini uplati iznos za koji su izdane,*
- 5. razdijele imovinu društva,*
- 6. obave plaćanja nakon što nastupi nesposobnost društva za plaćanje, odnosno nakon što dođe do prezaduženosti društva,*
- 7. dadu naknadu članovima nadzornog odbora,*
- 8. dadu kredit,*

9. kod uvjetnog povećanja kapitala izdaju dionice suprotno svrsi ili prije nego što se one u cjelini uplate.

(4) Obveza naknade štete ne postoji ako se radnja članova uprave temelji na odluci glavne skupštine. Odobrenje radnje od strane nadzornog odbora ne isključuje odgovornost. Društvo se može odreći zahtjeva za naknadu štete ili o njemu sklopiti nagodbu tek po proteku tri godine od nastanka zahtjeva ali samo onda ako se s time suglasi glavna skupština i ako tome ne prigovori manjina koja raspolaže dionicama koje predstavljaju najmanje desetinu temeljnog kapitala društva i prigovor se ne unese u zapisnik sa skupštine. To vremensko ograničenje ne vrijedi ako je onaj tko je odgovoran za naknadu štete nesposoban za plaćanje i ako, da bi otklonio otvaranje stečajja, sklopi nagodbu sa svojim vjerovnicima ili se pak obveza naknade štete uredi stečajnim planom.

(5) Zahtjev za naknadu štete mogu postaviti i vjerovnici društva ako ne mogu svoja potraživanja podmiriti od društva. To vrijedi u slučajevima osim onih iz stavka 3. ovoga članka samo onda ako član uprave grubo povrijedi dužnost da primijeni pozornost urednog i savjesnog gospodarstvenika. U odnosu na vjerovnike društva obveza da se nadoknadi šteta ne može se otkloniti tako da se društvo odrekne zahtjeva ili da o zahtjevu sklopi nagodbu niti time što se radnja temeljila na odluci glavne skupštine. Ako je nad društvom otvoren stečajni postupak, za vrijeme trajanja tog postupka pravo vjerovnika društva protiv članova uprave ostvaruje stečajni upravitelj.

(6) Zahtjevi iz prethodnih stavaka ovoga članka zastaraju za pet godina.

Pretpostavke odgovornosti uprave za štetu prema društvu su slijedeće:

- Štetna radnja uprave – svaka radnja koju bi uprava poduzeta bez primjene pažnje dobrog gospodarstvenika, a kojom je društvu nanesena šteta
- Sama šteta – štetnom radnjom uprave društvu može nastati imovinska šteta kao i neimovinska šteta .
- Uzročno posljedična veza - kao poveznica između štetne radnje i nastale štetne radnje kao posljedice.
- Protupravnost – postupanje protivno pozitivnim zakonskim propisima. Kako bi se zaštitilo oštećenike i onemogućilo stvaranje pravnih praznina, ZOO propisuje u čl. 8. da je zabranjena svaka radnja kojom se prouzrokuje šteta . Svako postupanje protivno ovoj odredbi zapravo je protupravno postupanje.
- Krivnja-. ZTD pretpostavlja krivnju štetnika, pri čemu se pretpostavlja najblaži oblik krivnje, obična nepažnja.

Jedina odredba koja ukazuje na eventualnu odgovornost uprave za štetu u konkretnom slučaju bila bi ona iz čl 252. st. 3. točka 6. pri čemu je bitno uzeti u obzir potrebu dokazivanja svih naprijed navedenih pretpostavki.

No, upravi kao tuženiku u parničnom postupku stoji na raspolaganju niz prigovora koji bi se trgovačkom društvu mogli iznijeti i osporiti postojanje neke od pretpostavki odgovornosti za štetu. Čak i ako bi se i dokazale sve navedene pretpostavke odgovornosti uprave za štetu društvu, uprava bi mogla izbjeći odgovornost za prouzročenu štetu ako bi dokazala da postoji neki od razloga za isključenje od odgovornosti za štetu ili da je tražbina zastarjela. Naime, odredbom članka 252 st. 4. ZTD-a propisano je da obveza naknade štete ne postoji ako se radnja članova uprave temelji na odluci glavne skupštine.

Iz perspektive Zakona o trgovačkim društvima teško je dati bilo kakvu procjenu eventualne uspješnosti postupka protiv uprave prednika stečajnog dužnika jer se ne raspolaže dovoljnom količinom relevantnih činjenica (npr. odluka skupštine ili postojanje činjenica temeljem kojih je uprava mogla zaključiti da postupa na dobrobit društva itd.).

III

Stoga, a kada se razmotri cjelokupno stanje, najprije je za zaključiti da je upitna osnova za podizanje tužbe temeljem čl. 172. Stečajnog zakona tim više što se ona oslanja na odredbu čl. 252 Zakona o trgovačkim društvima.

Nadalje,, a kako je iz navedenog vidljivo, posebno u odnosu na čl. 252 ZTD-a nedostaju odlučne činjenice kako bi se mogla dati sigurnija ili izvjesnija procjena uspješnosti eventualnog spora.

IV

U slučaju da odluka o pokretanju postupka temeljem čl. 172. Stečajnog zakona bude donesena troškovi postupka iznosili bi kako slijedi:

A/ Cesije između Astora gradnje d.o.o i Accola d.o.o. Hrvatskih žrtava 23, Seget Donji OIB: 90431698927 u razdoblju do 31.12.2017. iznose 195.751, 40 kuna. Inicijalni trošak pokretanja ovog parničnog postupka iznosi:

- sastav tužbe s paušalom prema OT 250 bodova odnosno 2.500,00 HRK neto. Na ovaj iznos dodaje se 25% PDV-a.
- sudska pristojba na tužbu iznosi 1.716,00 HRK

B/ Računi Astora gradnje d.o.o br. R-1 br. 5/VO1/3 na iznos od 307,91 HRK; R-1 br. 6/VO1/3 na iznos 1.701,58 HRK, R-1 br. 7/VO1/3 na iznos 561,61 HRK; R-1 br. 8/VO1/3 na iznos od 185,24 HRK; R-1 br. 9/VO1/3 na iznos 78,73 HRK; R-1 br. 10/VO1/3 na iznos 13.630,75 HRK; R-1 br. 11/VO1/3 na iznos 2.230,44 HRK; R-1 br. 11/VO1/3 na iznos 2.230,44 HRK; R-1 br. 12/VO1/3 na iznos 424,65 HRK; R-1 br. 13/VO1/3 na iznos 115.079,28 HRK koji su fakturirani Astoru trgovini d.o.o. Ukupan iznos računa je 134.200,19 HRK. . Inicijalni trošak pokretanja ovog parničnog postupka iznosi:

- sastav tužbe s paušalom prema OT 250 bodova odnosno 2.500,00 HRK neto. Na ovaj iznos dodaje se 25% PDV-a.
- sudska pristojba na tužbu iznosi 1.716,00 HRK

C/ Račun Astora gradnje d.o.o.1 br. R1 br. 2/VO1/3 kupcu Astoru trgovina d.o.o. od dana 15.2.2017. Račun nije plaćen preko žiro računa društva Astora gradnja d.o.o. Iznos koji bi se potraživao potencijalnom tužbom iznosi 765.č177,64 HRK. Inicijalni trošak pokretanja ovog parničnog postupka iznosi:

- sastav tužbe s paušalom prema OT 769 bodova odnosno 7.690,00 HRK neto. Na ovaj iznos dodaje se 25% PDV-a.
- sudska pristojba na tužbu iznosi 5.000,00 HRK

D/ Otvoreno potraživanje prema San Merkur d.o.o. od 2013. Godine koje dužni kosporava. San Merkur duguje iznos od 65.753,08 HRK s dospjelošću od 19.1.2017. Inicijalni trošak pokretanja ovog parničnog postupka iznosi:

- sastav tužbe s paušalom prema OT 100 bodova odnosno 1.000,00 HRK neto. Na ovaj iznos dodaje se 25% PDV-a.
- sudska pristojba na tužbu iznosi 1.010,00 HRK

E/ Zajam Accola d.o.o. koja ima dug po danim zajmovima prema stečajnom dužniku u iznosu od 322.000,00 HRK. . Inicijalni trošak pokretanja ovog parničnog postupka iznosi:

- sastav tužbe s paušalom prema OT 500 bodova odnosno 5.000,00 HRK neto. Na ovaj iznos dodaje se 25% PDV-a.
- sudska pristojba na tužbu iznosi 3.591,00 HRK

U slučaju preuzimanja zastupanja moguće je odobriti popust od 50% na tarifne iznose.

Molim da gore navedeno primite na znanje.

S poštovanjem,

dr. sc. Tin Matić, odvjetnik

TIN MATIĆ I PARTNERI
odvjetničko društvo d.o.o.
10000 Zagreb, Vlačka 95

ODVJETNIK
Dr. sc. **TIN MATIĆ**
specijalist trgovačkog i međunarodnog
2 trgovačkog prava
10000 ZAGREB, Vlačka 95